

[Ole Bjørn Kraft.]

enskomst mellem Regeringens Partier, i hvilken intet væsentligt kan ændres.

Regeringens og dens Partiers Svar paa dette Spørgsmaal vil være af afgørende Betydning for vor Stilling til Lovforslaget og for Forsvarsspørgsmaalets fremtidige Udvikling. Jeg maa sige, at den Tale, som Socialdemokratiets Ordfører, det ærede Medlem Hr. J. P. Larsen, holdt ved denne Lejlighed, ikke virkede opmuntrende for dem, der nærede Haab om, at der skulde komme en virkelig Forhandling i Gang. Jeg udtaler Haabet om, at det til Trods for det Ordvalg, som det ærede Medlem brugte, maa være muligt at faa den Forhandling begyndt, som jeg her har omtalt.

Regeringens Stilling her vil have Betydning ikke alene for Forsvarssagen, men jeg tror ogsaa, at det i høj Grad vil bidrage til Vurderingen af det parlamentariske Arbejde under den nye politiske Magtkonstellation. Der er efter min Opfattelse ikke meget at sige til, hvis man altsaa foretrækker det selv, at der til Sikring af Regeringens Eksistens tilvejebringes en politisk Overenskomst, der skaber et fast parlamentarisk Flertal for Regeringen. Det afgørende er, hvorledes en saadan politisk Overenskomst imellem de to Regeringspartier vil blive praktiseret, om den har Elasticitet nok til at udvides, saaledes at den ikke paa Forhaand er en Hindring for et Samvirke paa en bredere Basis, eller om den er en Jernring, der fængsler Regeringens Bevægelsesfrihed.

Sagt paa en anden Maade: det afgørende er den Aand, i hvilken den praktiseres, om det sker i sand demokratisk Aand eller i snæver parlamentarisk-bureaukratisk — i det sidste Tilfælde betyder det, at Flertalsmagten i Virkeligheden camouflerer et reelt Mindretalsstyre, over for hvilket et selv nok saa reelt Flertal i Rigsdagen kommer til at staa magtesløst, i det første Tilfælde, at Folkeviljen, selv under en fast Regeringskoalition, faar Mulighed for at gøre sig gældende.

Det er Spørgsmaalet om formelt eller reelt Demokrati, der her er Tale om, og i Spørgsmaalet om Forsvarets Løsning er det af vital Betydning, fordi der netop med Hensyn til Forsvarssagen maa lægges en aldeles afgørende Vægt, saaledes som vi saa ofte har gjort det, paa, at der bag den Ordning, der gennemføres, staa et saa stort Flertal af Befolkningen som overhovedet muligt. En Løsning af Forsvarssagen, som tilvejebringes med betydelige Kredse af Befolkningen imod sig, er simpelt hen ikke nogen Løsning; det har vi haft tilstrækkelig

mange historiske Erfaringer for, og derfor er der for den siddende Regering og for os i dette Ting en særlig Pligt til at undersøge Muligheden for en Ordning paa en bred Basis ved en fri Drøftelse.

Et eventuelt Mindretal inden for Regeringen vil efter den Betragtning, som jeg her har gjort gældende, overskride sine parlamentariske og demokratiske Rettigheder ved i en saadan Situation at gøre sin overenskomstmæssige Magt gældende og derved hindre en mulig Samling — og man har jo udtalt Ønsket om en Samling. Vi har hørt fremtrædende Ledere inden for Regeringen med Statsministeren i Spidsen ved den ene Lejlighed efter den anden udtale, at de ønskede, at der skulde finde en Samling Sted om denne Sag. Og tror man virkelig, at der kan finde en Samling Sted, saaledes som Forslaget i Dag ser ud? Er der derfor nogen Mening bag den demokratiske Indstilling? Naar man siger, at Forsvarssagen ikke maa være en Partisag, men en Folkesag, er det ogsaa nødvendigt, at man drager Konsekvenserne med Hensyn til det Forslag, man ønsker at gennemføre, med Hensyn til den Form, under hvilken man ønsker det behandlet her i Tinget.

Forudsætningen for, at en Samlingspolitik af denne Karakter kan gennemføres, maa være, at principielle Modsætninger mellem Regeringen og dens Partier og Oppositionspartierne ikke er saa store og saa dybtgaaende, at en fælles Beslutning ikke kan opnaas, uden at der dertil kræves, at den ene af Parterne giver Afkald paa sin principielle Grundankuelse. En saadan Tilstand — deri er jeg enig med Udtalelser, der er faldet før her i Dag — skulde ikke længere eksistere i dansk Politik. Mellem det oprindelige principielle radikal-socialdemokratiske Afrustningssynspunkt og den positive Forsvarspolitik var ingen Forhandling, ingen politisk Overenskomst mulig; det var to forskellige Verdenner, to diametralt modsatte politiske Anskuelser, der her stod over for hinanden. Men med al den Kritik, som det ikke blot er berettiget, men ogsaa nødvendigt at udøve over for det foreliggende Forslag, hvor utilstrækkeligt og uantageligt det end er ud fra den saglige Opfattelse, vi har af Forsvarets Opgaver og Midler, forekommer det mig, at det paa betydningsfuld og maaske afgørende Maade i sit Grundlag principielt adskiller sig fra tidligere Regeringsforslag.

Dette Indtryk er yderligere blevet styrket ved den Tale, hvormed den høj-